

GYÖNGYÖSI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL
VÁROSFELJESZTÉSI ÉS VÁROSÜZEMELTETÉSI IGAZGATÓSÁGA
3200 GYÖNGYÖS, FŐ TÉR 13.

Gyöngyös város 2016. évi környezetvédelmi beszámolója

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot. A környezeti elemek állapota, de különösen a levegő-tisztaság, a talaj, a felszíni és felszín alatti vizek minősége közvetlen hatással van az életminőségre, ezért a környezeti elemek állapotának figyelemmel kísérése és a környezetvédelmi beszámolók célja elsődlegesen az emberi egészség és az élővilág védelme, az arra veszélyt jelentő folyamatok időbeni felismerése és megakadályozása.

A környezetvédelmi beszámoló az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) internetes lapján elérhető levegőtisztaság-védelmi, felszíni vízminőség és hulladékgazdálkodással kapcsolatos adatokat, a B-A-Z Megyei Katasztrófavédelem, a Heves Megyei Kormányhivatal és a közműszolgáltatóktól kapott információkat, a Gyöngyösi Szennyvíztisztító Telep Laboratóriuma mérési eredményeit, továbbá a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Igazgatóság mindennapos munkájához kapcsolódó adatokat, információkat és tapasztalatokat dolgozza fel.

1. VÍZMINŐSÉG-VÉDELEM

Az Európai Unió vízpolitikája, azaz a Víz Keretirányelv (VKI) célja, hogy a vizek mennyiségi és minőségi szempontból is „jó állapotba” kerüljenek. Ennek szellemében és érdekében került kidolgozásra a hazai Vízyűjtő Gazdálkodási Terv, ami a vizek állapotát feltáró és az ideálshoz közelítő jó állapot elérését megalapozó stratégiai terv.

Az 1155/2016. (III.31) Korm. határozattal elfogadott, Magyarország felülvizsgált 2015. évi vízyűjtő gazdálkodási tervének részeként, a 2.11 – Tarna alegység tartalmazza a Gyöngyös közigazgatási területét érintő felszíni és felszín alatti vizek jellemzőit, mennyiségi és minőségi besorolását, állapotát, védelmét célzó intézkedéseket.

1.1. Felszín alatti vizek minősége

A Tarna vízyűjtő területén 39 db felszín alatti ivóvízbázis üzemel. Városunk üzemelő, sérülékeny környezetű ivóvízbázison fekszik, melynek hidrogeológiai (vízföldtani) védőidoma 2001-ben kijelölésre került. A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet Gyöngyös közigazgatási területét fokozottan, illetve kiemelten érzékeny területnek minősíti.

A védőidomok és védőterületek kijelölési folyamata a hatósági határozat kiadásával és ennek következményeként a belső és külső védőterületek földhivatali telekkönyvi bejegyzésével ér véget. A védőterületi határozatok kiadásában jelentős elmaradás van. A nyilván-

tartás szerint a Tarna vízgyűjtő területén mindössze 6 db felszín alatti közcélú vízbázis rendelkezik védőterületi határozattal. A határozat kiadásának akadályát sok esetben az jeleníti, hogy a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet szabályozása (korlátozások és tiltások) nem egyértelmű, így a rendelet előírásainak és mellékleteinek felülvizsgálata indokolt.

A felszín alatti víz a Magyar Állam tulajdona, a vízbázis kezelője a Vízmű, így – jelenlegi ismereteink szerint - az Önkormányzatra nem hárul feladat a hatósági határozat kiadásának folyamatában. Bár a gyöngyösi ivóvízbázis védőidomát kijelölő határozat nem született meg, a vízügyi és környezetvédelmi szakhatósági állásfoglalások és engedélyek kiadásánál a hatóságok szem előtt tartják a védőidom mennyiségi és minőségi védelmét.

A Szurdokpart úti kommunális hulladéklerakó területe a gyöngyösi sérülékeny vízbázis „B” hidrogeológiai védőterületét érinti, a lerakó felszín alatti vízre gyakorolt hatásának nyomon követésére 2000-ben 6 db, 2004-ben további 2 monitoring kút létesült, a kutak 2006-ban kiadott vízjogi üzemeltetési engedélye a Városrendezési Zrt. nevére szól. A vízminőségről 2004-2009 között évente 1-3 db elemzési eredmény áll rendelkezésünkre, a lerakó 2009 évi bezárását követően a rekultiváció megkezdéséig nem volt mintavétel. A rekultiváció megkezdésekor, alapállapot felvételként 2012 szeptemberében, majd a rekultivált lerakó utógondozására vonatkozó előírásoknak megfelelően 2014-től negyedévente meghatározásra kerül a monitoring kutak vízminősége.

Az éves környezetvédelmi beszámolókból kutanként megadtuk a vízminőséget jellemző komponensek koncentrációja, kiemeltük a határérték túllépéseket, elemeztük a vízminőség változásban megfigyelhető tendenciákat. Ugyan ezt teszi a hatóságként eljáró B-A-Z Megyei Katasztrófavédelem is, 2010-től követi a vízminőség alakulását.

A 2016. évi vízvizsgálat eredményei azt mutatják, hogy egy kivétellel a figyelő kutak vize tartalmaz a vonatkozó jogszabályban (a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezésével szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM–EüM–FVM együttes rendelet) előírt határértéket meghaladó szennyezőanyag komponenset.

2016-ban a 7 db monitoring kút vizének elemzési eredményei azt mutatják, hogy

- a GYHK-6 jelű kutak vize egyetlen paraméterben sem haladja meg az előírt határértékeket,
- a GYHK-1/D számú kút vizében 1 komponens – a bárium - koncentrációja duplája a megengedett határértéknek, ami az előző évekre nem volt jellemző,
- a GYKH-1/B számú kút vizében a nitrát-,
- a GYHK-3 jelű monitoring kútban a szulfát-,
- a GYHK-4 számú kút vizében a bór-tartalom haladja meg kismértékben a határértéket,
- a GYHK-5 jelű kútban az ammónia koncentrációja ismét kiugróan magas, az 1-2 negyedévben több, mint 10-szerese, a 3-4 negyedévben 30-szorosa a megengedett határértéknek, amire a lerakott hulladékok oxigéntől elzárt környezetben végbemenő bomlása lehet magyarázat,
- a GYHK-2 jelű kút vízminősége továbbra is a legrosszabb, a kút vizében a nátrium-klorid, bór és nikkeltartalom jelentősen (3-7-szerese mértékben) meghaladja a rendelet szerinti határértékeket. Az eredmények egyébként nem meglepők, mivel ez a figyelő kút a hulladéktestben létesült.

A határérték feletti koncentrációt illetően a környezetvédelmi hatóság sem a rekultivációs engedély kiadásakor, sem a rekultiváció befejezéséről szóló jelentés elfogadásakor nem határozott meg feladatot az önkormányzat számára. A határérték feletti komponensek koncentrációja idővel csökkenni, majd állandósulni fog, mint ahogy egy-két monitoring kútnál ezt már meg is figyelhetjük.

1.2. Felszíni vizek minősége

Az MSZ 12749:1993 szabvány a felszíni vizeket öt vízminőségi osztályba – kiváló, jó, tűrhető, szennyezett, erősen szennyezett - sorolja, az egyes osztályokat meghatározó koncentráció értékeket vízszennyező anyagokként adja meg.

A gyöngyösi felszíni vízfolyások közül a Gyöngyös-patakon, Külső-Mérgecs-, Bene- és Toka-patak gyöngyösi közigazgatási területén VKI expedíciós mérőhelyek vannak, azaz a vízminőség meghatározása feltáró, célorientált és nem állandó jellegű.

Gyöngyös-(Nagy)-patak

Az OKIR rendszerben a városon átfolyó Gyöngyös-patak vízminőségére vonatkozóan 2014. évi adatok a legfrissebbek, ezért a patak vízminőségéről – akárcsak 2015-ben - 2016-ra vonatkozóan is a szennyvíztisztító telep által félévente végzett elemzések adnak tájékoztatást. A patak vízminősége javul az előző évekhez képest, a kommunális eredetű szennyezőanyagok jelenléte kimutatható, de csökkenő mértékben.

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság Gyöngyösi Szakasztechnika és Gyöngyös Város Önkormányzata a közmunka program keretében 2014-ben gyakorlatilag teljesen megtisztította a patakmeder ÉNy-i városrészben lévő szakaszát a szilárd hulladékoktól, 2015-ben és 2016-ban is távolított el hulladékot a patakmederből és a patakparttól. A hulladékmentesség fenntartása nem jár sikerrel, a patakmederben, és patakparton elhagyott hulladék mennyisége nem csökken. 2017. áprilisában intézkedési tervet dolgozott ki az Önkormányzat a városrész köztisztaságának és a patak vízminőségének javítása érdekében.

2017. április 28-án befejeződött a Gyöngyös-patak „Fehérház” mögötti szakaszának mederfal felújítása, ami az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság és az Önkormányzat közös projektje volt. A mederfal állagának gyengülése és a mederfal burkolat beomlása a régi patakmeder feltöltés, valamint a nem kellően összegyűjtött csapadék- és talajvíz okozta kimosódások eredménye. Az érintett talajszelvény injektálással lett megerősítve, a mederburkolatot helyreállították és a fakadó talajvíz immár nem szivároghat, hanem csőben összegyűjtve van bevezetve a mederbe. A projekt Önkormányzatra eső feladatainak teljesítéseként sor került az érintett terület csapadékvíz elvezető rendszerének a felújítására, a korlátok cseréjére, a parkolók újjáépítésére és az útburkolat helyreállítására.

Külső-Mérgecs patak: a patak vízminősége jó, az alsó szakaszon ammónia okoz vízminőség romlást.

A Bene-patak és a Muzslavölgyi patak vize a rendelkezésre álló adatok szerint továbbra is kiváló minőségű.

2. VIZIKÖZMŰVEK ÜZEMELTETÉSE

2.1 Ivóvízhálózat

Az ivóvízellátás biztosítása önkormányzati feladat, az ivóvízhálózat tulajdonosa Gyöngyös Város Önkormányzata, üzemeltetője a Heves Megyei Vízmű Zrt.

A városi hálózat 70 %-ban azbesztcement anyagú, ezek cseréje mind állapotuk, mind anyaguk miatt szükséges lenne. Az azbesztcement csöveken történő csőtörések száma 2016-ban 145 db volt, kettővel több mint 2015-ben. A hibaelhárítást a Szolgáltató elvégzi, az ellátást biztosítja.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban: Vksztv) értelmében a víziközművek felújítása, fejlesztése, rekonstrukciója az ellátásra kötelezett Önkormányzat feladata. A felújítások a víziközmű üzemeltetője által megfizetett használati (bérleti) díj terhére valósulnak meg, a konkrét fejlesztések és felújítások meghatározása a költségvetés készítése során történik.

2016-ban a víziközmű használati díj terhére 43 db házi bekötővezeték cseréjére, a Menház és Verseghy utcák gerincvezetékének cseréjére, az Egri úti hídvezeték felújítására és a Halászi úti ivóvízkezelő állomás gépészeti rekonstrukciójára került sor.

A használati díj kizárólag a víziközmű felújítására fordítható, a felhasználásról éves beszámolót kell készíteni a felügyeletet ellátó Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal részére.

2.2 Szennyvízelvezetés és -tisztítás

Gyöngyösön a szennyvíz gerinchálózat kiépítése 95 %-os, a 100 %-os ellátottság a KEHOP-2.2.2 pályázat keretében 2018-ig várhatóan megvalósul.

Április hónapban került sor a KEHOP pályázat műszaki tartalmának a véglegesítésére, a projekt keretében 6043 fm új gerinchálózat épül a hozzá tartozó bekötővezetékkel, valamint 1430 fm gerinchálózat felújítására valósul meg.

A víziközmű használati díj terhére 2016-ban megépült a Rozgonyi és Sárosi utcák, valamint a Vargák tere hiányzó szennyvízvezetéke, a Zsellétköz 1/A ütem szennyvízelvezetése, valamint megvalósult az Üdülősor utca szennyvízfelújítás III. üteme.

A KEHOP projekt előkészítésének részeként meghatározásra került a szennyvíz gerincvezetékkel ellátott, de arra rá nem kötött ingatlanok száma. A műszakilag rendelkezésre álló szennyvízcsatornára 207 db lakóingatlan és 21 db közület nem kötött rá.

A rákötésre kötelezettek köre tartalmazza a talajterhelési díjfizetésre kötelezettek körét, az ivóvízfogyasztással nem rendelkező lakatlan ingatlanok ivóvízfogyasztás hiányában nem fizetnek talajterhelési díjat.

A szennyvízhálózat üzemeltetésével kapcsolatos Vízmű tapasztalatok és a hálózat szerkezetéből, illetve állapotából eredő problémák alapján került összeállításra a KEHOP keretében felújításra javasolt csatornaszakaszok listája.

A szennyvízcsatorna hálózat karbantartásának részeként a Szolgáltató a fedlapok pótlását, javítását észlelés, illetve bejelentés alapján alvállalkozó igénybevételével végzi. A gyakorlati tapasztalat azt mutatja, hogy a nagyforgalmú utcákon a fedlapok zajos mozgása az esetek döntő részében nem a fedlap elhasználódása, hanem úthiba miatt jelentkezik.

A csatornahálózat mosása folyamatos, terv szerint zajlik, de a problémás helyekre szükség szerinti gyakorisággal visszatérnek.

Szennyvíztisztítás

A 2017-ben bővített és korszerűsített Gyöngyös városi szennyvíztisztító telep kifogástalanul működik, a tisztított szennyvíz minősége minden paraméterében megfelel a jogszabályi előírásoknak. A telepre beérkező és a tisztított szennyvíz 2016 évi átlagos minőségét, valamint a tisztítási hatásfokot az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Komponens	kémiai oxigén-igény, mg/l	biológiai oxigén-igény, mg/l	összes nitrogén, mg/l	összes foszfor, mg/l	ammónium-N, mg/l	pH
beérkező szennyvíz	987,5	510	61,0	10,0	35,8	8,0
tisztított szennyvíz	54,8	9,1	16,9	1,1	3,6	7,2
Határérték	150	25	15/25	2,0	2,0	6,5-9,0
tisztítási hatásfok	94,4	98,2	72,3	89,0	89,9	-

A telep által 2016-ban fogadott szennyvíz átlagos mennyisége 6457 m³/nap, ami kismértékű növekedést mutat 2015-höz képest (6039 m³/nap).

A szennyvíztisztítás során keletkezett iszap mennyisége 2016-ban 2.934.000 kg, ami helyben történő komposztálással, illetve mezőgazdasági kihelyezéssel hasznosult. Az előállított komposzt mennyisége 1950 m³.

A szennyvíztisztító telep 2016-ban 2323 t zöldhulladékot fogadott be, ami mintegy 30 %-kal több, mint a 2015. évi mennyiség. A befogadott zöldhulladék eredete:

Átadó neve	Átvett zöldhulladék 2015-ben, t	Átvett zöldhulladék 2016-ban, t
Gyöngyös lakosság	473,7	868,8
ZÖFE Kft.	63	999,6
NHSZ Gyöngyösi Hulladék-kezelő Nonprofit Kft.	419	303,7
Városgondozási Zrt.	63	125
Gazdasági társaságok	86	26

Az adatok azt mutatják, hogy 2012-től kezdődően a lakosság egyre növekvő mennyiségű zöld hulladékot helyez el a szennyvíztisztító telep előtt lévő konténerekbe, a növényi hul-

ladék mennyisége 88 t/évről 868,8 t/évre nőtt, ezen belül is 2015-ről 2016-ra szinte megduplázódott a telepre elvitt lakossági zöld mennyisége. Ennek részben oka volt, hogy bizonyos időszakban az NHSZ Gyöngyösi Hulladékkezelő Kft. csak az edényben átadott zöldhulladékot vette át.

A szennyvíztisztító telep előtt a lakossági zöld fogadására rendszeresített konténerekben időnként kommunális és inert hulladék is elhelyezésre kerül. A telep térfigyelő kamerájának a felvétele alapján egyértelműen azonosítható annak a gépjárműnek a rendszáma, amelyből a kommunális, vagy inert hulladékot a konténerbe elhelyezik, így a hulladék tulajdonosa is azonosítható és elérhető. Erről al tényről több alkalommal tájékoztattuk a helyi médiában a lakosságot.

A KEHOP projekt keretében a szennyvíztisztító telep további korszerűsítése, az iszapvonal jelentős bővítése, és energetikai önállóságának megvalósulása várható.

2.3 Nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz (szippantott szennyvíz)

2016-ban Gyöngyös közigazgatási területéről összesen 1140 m³ szippantott szennyvizet fogadott a szennyvíztisztító telep, ebből 240 m³ lakossági és 900 m³ közületi eredetű. A lakossági szippantott szennyvíz mennyisége az előző évhez képest 34 %-kal csökkent.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz összegyűjtése és ártalmatlanításra való átadása az Önkormányzat által megszervezendő közszolgáltatás keretében történik, a közszolgáltató a Terra-Vita Kft. (Eger, Grónay u. 10.).

2.4 Csapadékvíz hálózat

A gyöngyösi csapadékvíz hálózat üzemeltetője maga az Önkormányzat, a rendszer karbantartója a Vízmű. A karbantartási feladatok teljesítése a Hivatal / Vízmű által feltárt, vagy bejelentés alapján szakmailag igazolt igények hivatali megrendelés alapján történő teljesítéséből áll, a költségvetésben jóváhagyott előirányzat keretén belül. A karbantartási keretből kizárólag az akut és balesetveszélyes hibák, illetve üzemzavarok elhárítására van lehetőség.

A leggyakrabban előforduló karbantartási munkák

- csapadékvíznyelők és –aknák rácsainak és fedlapjainak szintbe emelése, cseréje, javítása, pótlása
- csapadékvíz aknák javítása
- hálózatmosás, duguláselhárítás
- nyelők takarítása – mely munkába a közfoglalkoztatottak is bevonásra kerülnek
- az É-i városrészben iszapfogók takarítása
- hálózati hibák feltárása érdekében kamerázás.

A városi csapadékvíz hálózat állapota nem nevezhető jónak, ami részben a hálózat korából, részben az állagmegóvást is szolgáló karbantartási munkák hiányából adódik. A víznyelők betonaknáit a megnövekedett forgalmi terheléstől és a karbantartás hiányától omladoznak, faluk megrogyik, az illesztések elcsúsznak, vízzáróságuk nem biztosított, így a csapadékvíz nem a hálózatban folyik, hanem ott, ahol utat talál magának. Ebből eredően utak, parkolók, épületek állagában keletkezhet kár, ami előbb-utóbb az Önkormányzat költségvetését terheli.

A csapadékvíz hálózaton bekövetkező törések miatti felújításra 2016-ban 10.000 eFt forrás állt rendelkezésre, így felújításra került az Aranyas utca 70., a Fecske út 57. alatti társasházak bekötő vezetéke, az Orczy út egy szakasza, a Hegyalja utca 4-14 szám alatti ingatlanokat áztató vezetékszakas, az Üdülősor u. 53. számú ingatlan előtti csatornaszakasz, javításra került a Hanisz téri csőtörés és ismét bővült a Fűszert úti garázssor vízelvezető rendszere. Az idei költségvetés nem tartalmaz csapadékcsatorna felújításra fordítható előirányzatot, pedig a májusi nagy intenzitású esőzések egyértelművé tették, hogy a város több pontján a csatornaszakasz felújításának elmaradása lakóingatlanok állagát károsítja.

Gyöngyösön elválasztó rendszerű szennyvíz – csapadékvíz rendszer van kiépítve, ami azt jelenti, hogy az ingatlanok szennyvizét és csapadékvizét is külön-külön, a megfelelő csatornába történő bekötéssel kell(ene) az ingatlanról kivezetni. A májusi nagy esők ismét igazolták, hogy nagyon sok ingatlan csapadék- és szennyvize nincs különválasztva, és a szennyvízcsatornába van bevezetve. Tekintettel arra, hogy a szennyvízcsatorna rendszer a viszonylag állandó mennyiségű szennyvíz elvezetésére van méretezve, nagy intenzitású esők alkalmával az ingatlanokról bevezetett csapadékvíztől telítődik, és a szennyvízárnyakon keresztül a csapadékvízzel felhígult szennyvíz a közterületre folyik. A város több utcájában vettek videóra víz által „táncoltatott” szennyvízárny fedlapot, és az aknából gejzirként feltörő vizet.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet 85. § (5) bekezdése kimondja, hogy tilos csapadékvizet a szennyvízcsatornába juttatni, a (6) bekezdése pedig szabályozza a csapadékvíz szennyvízcsatornába való bevezetés megszüntetését:

„(6) Ha elválasztott rendszerű szennyvízelvezető hálózatba **csapadékvíz** bevezetésére kerül sor, és ezt a gyakorlatot a felhasználó a víziközmű-szolgáltató felszólítása ellenére tovább folytatja, a víziközmű-szolgáltató a jogellenes állapotot a felhasználó költségére megszüntetheti. A szennyvízelvezető törzshálózatba jogellenesen bevezetett **csapadékvíz** mennyisége után a víziközmű-szolgáltató üzletszabályzatában meghatározott pótdíjat számolhat fel.”

A szennyvízcsatornába bekötött csapadékvíz ún. füstgenerátorral bontás, és bármiféle károkozás nélkül egyszerűen azonosítható.

3. Talaj- és felszín alatti vízvédelem

Gyöngyös közigazgatási területét érintően 2 olyan eljárásról van tudomásunk, melyben talaj határérték feletti szennyezettségének feltárása miatt kármentesítést és kármentesítési monitoring kötelezettséget írt elő a Hatóság.

3.1. A Városgondozási Zrt. Kenyérgyár út 17. szám alatti telephelyén, a 3970/7 hrsz-ú ingatlanon 15 m³-es földalatti tartály bontási területén és környezetében észlelték a földtani közeg és felszín alatti víz szennyezettségét. A tényfeltárás során igazolást nyert, hogy a szennyezőanyag koncentrációja meghaladja a vonatkozó jogszabályban előírt határértékeket, ezért a kármentesítést el kellett végezni, az előírt monitoring rendszer kialakításra került. A figyelő-kutak üzemeltetésére kiadott vízjogi engedély értelmében negyedévente mérték a vízszintet, valamint negyedévente vizsgálták az olajkoncentrációra utaló un. TPH komponens értékét. Az előírt megfigyelési időt 4 évben határozták meg, ami 2017. májusában ér véget.

A Városgondozási Zrt. tájékoztatása értelmében a 2 figyelőkútból vett minták nem tartalmaztak határérték feletti szennyező anyagot. A kármentesítés lezárásáról készítendő záródokumentációt 2017. májusában nyújtja be a Városgondozási Zrt. a környezetvédelmi hatóságnak.

3.2 A B.BRAUN Medical Magyarország Orvostechnológiai Kft. Gyöngyös, Déli külhatár utca 8. szám, 4015. hrsz. alatti ingatlanán földalatti tartály megszüntetése kapcsán került feltárássra és lehatárolásra földtani közeget és a felszín alatti vizet érintő, határértéket meghaladó szennyezés.

A Hatóság a B.BRAUN Kft-nek előírta

- az olajtartály kiemeléssel történő megszüntetését,
- a szennyezett talaj kitermelését mindaddig, amíg a talaj szennyezésmentes állapotát laborvizsgálatok nem igazolják
- a munkagödör igazoltan szennyezésmentes talajjal történő feltöltését
- 3 db talajvíz figyelő kút létesítését és abból minimum 4 éven keresztül negyedévente történő mintavételezéssel és elemzéssel kármentesítési monitoring végzését.

A hatósági előírások teljesítése folyamatban van.

5. TERMÉSZETVÉDELEM

A Mátrai Tájvédelmi Körzet által több éve rendszeresen jelzett, a központi Mátrával kapcsolatos problémák továbbra is fennállnak, nevezetesen:

- Nincs gazdája az erdei közjóléti berendezések fenntartásának, illetve a minden évben szükséges vízkormányzásoknak (malomcsatorna, Kallóvölgy-patak, és legalább a kiemelt források tisztítása), igény és szükség lenne egy „Mátra fenntartó brigádra”.
- Az erdei szeméttárolók rendszeres ürítése és környezetük tisztán tartása kívánivalót hagy maga után.
- Tájékepi és tájvédelmi szempontból sok kifogásolni való van Mátrafüred Beneháti rész-szel kapcsolatban.
- Problémát jelent az országúti motorozás, az ezzel járó (élet-)veszély - ez a kérdés a Rendőrség hatáskörébe tartozik
- Egyre nagyobb természetvédelmi gondot okoz a rendezvények sokasága (gyalogos teljesítménytúrák, kerékpár- és autóversenyek, egyéb rendezvények), ami a Mátra élővilága szempontjából nem feltétlenül öröme.

6. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM

Az Országos Légszennyezettségi Hálózat rendszeres mérései gazdasági okok miatt több éven keresztül csak egyetlen pontra korlátozódtak, 2015 második felétől 2 mintavételi hely üzemeltetésére adódott lehetőség. A Felsővárosi Általános Iskola kérésére a Martinovics utcai mintavételi helyet meg kellett szüntetni, kérésünkre a Visonta Úti Óvoda és a Fecske Úti Óvoda fogadta be az áthelyezett és az új mintavevőt.

Az OLM mérések két légszennyező komponens - a kéndioxid és nitrogén oxid – koncentrációjának meghatározására vonatkoznak. A 2016. évi vizsgálatok eredményei alapján SO₂-ra vonatkozóan kiváló, nitrogén-oxidok tekintetében pedig jó minőségű a város levegője.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet 32. § (2) bekezdése értelmében 2013. január 1-jétől a lakossági tüzelőberendezésekkel, a nem gazdasági tevékenység keretében végzett tevékenység okozta bűzterheléssel, és a nem gazdasági tevékenység keretében működő diffúz légszennyező forrással kapcsolatos levegőtisztaságvédelmi hatósági ügyek a Heves Megyei Kormányhivatal Gyöngyösi Járási Hivatal hatáskörébe tartoznak.

Gyöngyös Város Képviselő-testülete összhangba hozta a környezetvédelméről szóló 15/2000. (V.22.) önkormányzati rendeletében szabályozott kerti hulladékok égetésére vonatkozó rendelkezését a hatályos OTSZ előírásaival. Ennek értelmében a belterületen tilos, a külterületi ingatlanokon engedély birtokában végezhető a növényi hulladékok égetése. Kivételt képez évente 4 nap: április első, valamint november utolsó csütörtöki és vasárnapi napja, amikor is megengedett a növényi hulladékok égetése. Az a tapasztalat, hogy a lakosság betartja a növényi hulladék nyílt téri égetésére vonatkozó szabályozást és igénybe veszi a zöldhulladék közszolgáltatás keretében, illetve a szennyvíztelepen történő átadás lehetőségét.

Sajnos sokkal kevésbé öntudatos a lakosság a fűtéshez használt tüzelőanyagokat illetően, a kéményekből terjedő füst szagán és színén folyamatos lehet érezni és látni Gyöngyös utcáin, hogy a kereskedelemben kapható tüzelőanyagokon kívül hulladékot is égetnek a háztartási tüzelőberendezésekben. Sajnálatos módon ez általános jelenség Magyarországon, pedig a hulladékok elégetése során keletkező, a kéményen kibocsátott anyagok súlyosan károsítják az emberi egészséget. A légszennyezés a negyedik legmagasabb kockázatú halálok a világon, többek között a szívbetegségek, a stroke, a tüdőrák, a bronchitis és más súlyos betegségek kialakulásához járul hozzá. Különböző szakmai szervezetek egymástól függetlenül végzett elemzése és statisztikai szerint Magyarország világvezető helyet tölt be a légszennyezés okozta halálozások számában. A légszennyezés fő forrás a közlekedés és a lakossági tüzelés.

A lakossági tüzelőberendezésekben égetnek rongyot, vegyszerekkel kezelt fát, műanyagot, gumit, általában háztartási hulladékot. Egyes becslések szerint a háztartási hulladék 15%-ig terjedő aránya háztartási tüzelőberendezésekben ég el, ami súlyos egészségkárosító hatással jár. Több hazai felmérés eredménye szerint a hulladékkal való tüzelés oka elsődlegesen az ebből eredő negatív hatások ismeretének hiánya és a felelőtlenség, nem pedig a szociális rászorultság, azaz megfelelő kommunikációval és ismeretterjesztéssel csökkenteni lehetne a magas halálozási arányt.

A gazdasági tevékenység során keletkező légszennyező anyag kibocsátásokról a pontforrásokat üzemeltetők tesznek éves bevallást a területi környezetvédelmi hatóság felé. Az OKIR rendszerben a 2015. évi légszennyezőanyag kibocsátásra vonatkozó adatok érhetők el, a hatóságnak tárgyévét követő július 30-ig kell feltöltenie az adatokat. Az OKIR adatok szerint 2015-ben Gyöngyös közigazgatási területén az alábbi légszennyező anyagok kerültek kibocsátásra:

Kibocsátás, kg/év	Légszennyező anyag
9927781	SZÉN-DIOXID
41434	Szén-monoxid
29482	Nitrogén-oxidok, mint nitrogén-dioxid
10885	Kén-oxidok, mint kén-dioxid
6780	Szilárd anyag

7. ZAJVÉDELEM

A zajvédelmi hatáskört a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet határozza meg. A rendelet 1. melléklete értelmében a kistérség székhelye szerinti települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe az alábbi zaj- és rezgésvédelmi ügyek tartoznak:

- épületek, egyéb építmények építése
- speciális szaképítés
- gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
- nagykereskedelem
- kiskereskedelem (kivéve gépjármű, motorkerékpár)
- szálláshely szolgáltatás
- vendéglátás
- reklám, piackutatás
- építmény-üzemeltetés, zöldterület-kezelés
- alkotó-, művészeti szórakoztató tevékenység
- sport, szórakoztató, szabadidős tevékenység

2016-ban zajvédelmi ügykörben a zenét szolgáltató vendéglátó egységek üzemelésének megkezdésével kapcsolatban 7 kérelmezőnek állapított meg igazgatóságunk zajkibocsátási határértéket.

2016-ban a KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft. (a továbbiakban: KTI) *A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 2002/49/EK irányelvben, valamint az irányelvet a hazai jogrendbe átültető 280/2004. (X. 20.) Korm. rendeletben és a 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendeletben előírtaknak megfelelően elkészítette a nagyforgalmú közutakra és a nagyforgalmú vasutakra vonatkozó stratégiai zajvédelmi intézkedési tervjavaslatokat, melyeket a hivatkozott jogszabályokban előírt szakmai és társadalmi egyeztetés céljából megküldött Gyöngyös Város Önkormányzatának. A vonatkozó jogszabályban előírtaknak megfelelően a tervet közzétettük, az azzal kapcsolatos szakmai véleményünket, továbbá a közzététel során érkezett 2 db lakossági javaslatot a KTI-nek megküldtük. A tervet ezt követően a környezetvédelmi hatóság jóváhagyta.*

A terv nem ad konkrét intézkedési javaslatot a megengedett határértéket meghaladó zajjal érintett lakóépületek védelmére, a javaslatok inkább a nagyforgalmú közutak közelében tervezett jövőbeni lakóterületek kijelölésének módjára vonatkoznak.

8. HULLADÉKKEZELÉS

8.1 Közszolgáltatás

Az NHSZ Gyöngyösi Hulladékkezelő Nonprofit Kft-től kapott adatok szerint a közszolgáltatás keretében 2016-ban Gyöngyös közigazgatási területéről az alábbi mennyiségű hulladékokat gyűjtötte be a közszolgáltató:

Hulladékfajta	2010, t	2011, t	2012, t	2013, t	2014, t	2015, t	2016
települési hulladék	9483	7225	7102		7258,72	7246,914	7062,53
lomtalanítási hulladék	180,8	234	32,9	na	na	74,19	70,21
zöldhulladék	1052	626	409		498,111	420	311,25
házhoz menő szelektív	189,769	249,2	216,3		345,188	360,72	412,58
hulladékudvar	-	-	-		336,07	257,63	390,573
Összesen	10.968,8	8.334,2	7760,2		8438,1	8359,434	8247,143

A közszolgáltatás keretében begyűjtött települési szilárd hulladékok mennyisége 2011 óta alig változott, 2016-ban azonban csökkenés, ezzel együtt a szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségének határozott növekedése tapasztalható.

A házhoz menő lomtalanítás mindenki megaláadására működik, jelentősen csökkenti a lomok elhurcolását, majd patakmederbe jutását.

8.2 Szelektív hulladékgyűjtés

A Közszolgáltatótól kapott tájékoztatás szerint 2017. május 5-i állapot szerint az edények 99,4 %-a kiosztásra került.

3 kivétellel minden társasház átvette a gyűjtőedényeket, a kivételt képező házakban nincs hely az edények elhelyezésére, itt a szelektív gyűjtés zsákokban történik.

505 családház tulajdonosa / használója nem vette még át a szelektív gyűjtőedényt, ezek jelentős része az ÉNy-i városrészben található.

A központi jogszabályok értelmében a papír, üveg, fém- és műanyag csomagolóanyag szelektív gyűjtése kötelező, az önkormányzati rendelet értelmében a lakossági házhoz menő szelektív gyűjtés igénybevétele 2016. január 1-jétől kötelező.

A házhoz menő szelektív gyűjtést kedvezően fogadta a lakosság, a gyűjtési napokon egyre többen nem felejtik el kitenni a közterületre a sárga edényeket, és a tárasházak lakói is kezdik elsajátítani a szelektív gyűjtés szabályait.

A lakossági beszerzésből kimaradt sárga kukákat kérésre a közintézmények használatba vehetik, ezzel segíti az önkormányzat a szelektív gyűjtés minél szélesebb körű kiterjesztését, oktatási intézmények esetében pedig a környezettudatos szemléletformálást.

A begyűjtött hulladékok válogatást követően hasznosításra kerülnek, az átvevő partnerek tekintetében nincs változás az előző évekhez képest (Fe-Group Invest Zrt., Zalai HUKE, Maltha Hungary Kft.).

A házhoz menő gyűjtés kiterjesztésével beszedésre kerültek a szelektív gyűjtőszigetek edényei, a 2-2 edényes üveggyűjtő pontok maradtak a közterületen. Ezekben az edényekben **108,139 t üveghulladékot** helyeztek el 2016-ban.

8.3 Zöldhulladék gyűjtés

A zöldhulladékok szelektív gyűjtésében 2015. második félévében változás következett be, a Közszolgáltató nem szállította el az ömlesztve kihelyezett zöldet, majd 2015. októberétől a zsákosat sem. Ennek a változásnak a hatására növekedett meg a lakosság által a szennyvíztelepre kiszállított zöldhulladék mennyisége. 2016. második félévében sikerült megállapodni a közszolgáltatóval arról, hogy nem csak az edényben, de a zsákban kihelyezett zöldhulladékot is szállítsa el.

Sajnálatos módon a lakók egy része a zöldgyűjtő rendszer sokéves gyakorlata után sem kívánja betartani a szabályt, mely szerint a zöldhulladék kizárólag a hulladékgazdálkodási naptárban zöldszállításra kijelölt napokon helyezhető ki a közterületre. Az elmúlt év során is rendszeresen tájékoztattuk a lakókat a zöldgyűjtés szabályairól, ennek ellenére mindig van zöldhulladék a közterületen.

8.4 Hulladékudvar

A hulladékudvar iránti igény növekszik, egyre több lakó veszi igénybe ezt a szolgáltatást a többlet, vagy speciális jellegű hulladékok átadására. A hulladékudvar működéséről, a leadható hulladékok fajtájáról a Közszolgáltató az év első számlája mellé csatolt tájékoztatója tartalmazza a hulladékudvarral kapcsolatos tudnivalókat.

Gyakorlati tapasztalat, hogy a társasházban lakók kevésbé ismerik a hulladékudvar nyújtotta lehetőségeket, melyről a társasházkezelők útján kellene értesüljenek.

A hulladékudvarban átadható hulladékok köre:

- lom
- étolaj és zsír
- karton és vegyes papír
- fűadt olaj
- szerves oldószer
- festékek, lakkok
- motor-, hajómű-, és kenőolajok
- gyógyszerek
- növényvédőszer
- fénycsövek
- műanyag csomagolási hulladék
- beton, téglák és kerámia keverékek
- vegyes üveg
- elektronikai hulladék
- gumiabroncs
- síküveg
- akkumulátor
- elemek.

A 2016-ban a lakossági hulladékudvarba beszállított hulladékok mennyiségét az alábbi táblázat tartalmazza:

Anyag	kg
Lom	168975
Étolaj és zsír	166
Karton	12422
Festék hulladék	3344
Motorolaj	1280
Növényvédőszer	248
Fénycsövek és egyéb higanytartalmú hulladékok	189
Műanyag csomagolási hulladék	2401
Építési törmelék	128195
Vegyes üveg	6608
Gumiabroncs	26591
Síküveg	5346
Elemek	90
Elektronikai hulladék	34718

A hulladék közszolgáltatás terén az elmúlt év lakókat érintő legfontosabb változása, hogy 2016. április 1-jétől a közszolgáltatás díjának megfizetése a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt., mint a díj beszedésére jogosult kedvezményezett részére történik.

8.5 Inert hulladék

Az önkormányzati beruházások során figyelmet fordítunk arra, hogy a jogszabályi előírások betartása mellett, a kivitelező által szelektíven gyűjtött inert anyag újrahasznosításra kerüljön. Nagyobb bontási munkával járó beruházás esetén megoldás jelent az inert hulladék kezelésére a helyszínen történő őrlés-osztályozás és a kapott termék helyben történő hasznosítása.

Gyöngyös közelében két inert hasznosító telep működik:

- a COLAS Északkő Kft. gyöngyössolymosi bányauzemében inert hulladék hasznosítására vonatkozó engedéllyel rendelkezik
- a HE-DO Kft.-nek (3261 Pálosvörösmart, Hagyóka utca 1.) Abasár, Kossuth utcai telephelyére vonatkozóan 9500 t/év mennyiségű beton, téglá, cserép és kerámiák, veszélyesnek nem minősülő bitumen keverék, illetve vegyes inert hulladék hasznosítására van engedélye.

A gyöngyöstarjáni I. Andezit Kőbánya (Füledugó) telephelyen a Hódút Freeway Kft. (6600 Tiszakécske, Béke u. 150.) már nem fogad inert hulladékot.

A farkasmályi inert hulladéklerakó rekultiválására nem nyílt pályázati lehetőség, pénzügyi forrás hiányában rekultiválási kötelezettségünknek továbbra sem tudunk eleget tenni.

9. Környezet- és természetvédelmi szemléletformálás

Az óvodák és iskolák különböző, környezet- és természetvédelmi tárgyú programjait a Környezetvédelmi Alapból történő támogatással segíti az Önkormányzat. A Föld Napja alkalmából a Fecske Úti óvoda a városi óvodások, a Mátra Múzeum Baráti Kör pedig az általános és középiskolások programját szervezi, mely keretében vetélkedők, interaktív ismeretterjesztő előadások és játékos gyakorlati feladatok révén hívják fel a gyerekek figyelmét az őket körülvevő világ értékeire.

2016-ban ismét csatlakoztunk az Európai Autómentes Nap rendezvényeihez, amit összekötöttünk a szüreti futóversennyel, így egy közös rendezvény keretében emelhattük ki a környezet- és egészségvédelem fontosságát.

A Kékes Turista Egyesület fáradhatatlanul szervezi a tavaszi és őszi mátrai szemétszedő túrát, melyen egyre több gyerek vesz részt, ők azok, akik felnőtt korukban is védeni és óvni fogják környezetüket.

A beszámolóban felvetett problémák némelyike viszonylag rövid időn belül orvosolható, mások hosszabb időtartamú szemléletformálást igényelnek. Ahogyan eddig is, a jövő évi költségvetés készítésekor is javaslatot teszünk azoknak a feladatoknak a beépítésére, ami az emberi egészség és a gyöngyösiek életminőség javulását eredményezheti.

Gyöngyös, 2017. május 30.

dr. Szemes Paula
műszaki főelőadó